

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Национална програма
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

**Проект „Повишаване капацитета на организациите, които обучават медиатори, чрез изработване на Стандарти за обучение на медиатори“, изпълняван от фондация „Партньори – България“
N BG05SFOP001-3.003-0081**

Предложение за създаване на регулаторно-контролен орган на медиаторите

1. Необходимост от контролно-регулаторен орган на медиаторите.

В процеса по приемане на Закона за медиацията през 2004 г. беше предложено въздигането на Камара на медиаторите, като част от закона. Концепцията за структуриране на подобен орган беше да допълни закона в частта му свързана с необходимостта от професионално обединение в единна структура на медиаторите и да изпълнява регулаторно-контролни функции върху статута и дейността на медиаторите в страната. Основно целите на организацията бяха:

- да изработва и насърчава единната политика за развитието на медиацията в Република България;
- да контролира дейността на медиаторите;
- да осигурява контрол върху обучението на медиаторите;
- да се грижи за осигуряване и поддържане на високи етични и професионални стандарти;
- да представлява и да защитава интересите на своите членове;
- да допринася за ефективното внедряване на този извънсъдебен способ за разрешаване на спорове.

Тези основни цели следваше да се постигнат чрез:

- координиране действията на всички организации, работещи в областта на медиацията в страната;
- координиране действията с държавни органи и учреждения, които имат отношение към проблемите на медиацията;
- установяване на контакти с национални организации на други страни и с международни организации, работещи в областта на медиацията.

Усилията на вносителите не се увенчаха с успех, подобна организация не бе допусната да бъде структурирана и правно регламентирана, като част от Закона за медиацията. Така се допусна регистрация на много и различни по вид организации на медиаторите по смисъла на Закона за юридическите лица с нестопанска цел и структурираната Национална асоциация на медиаторите стана една от всичките, а не национално-представителна организация, обединяваща всички медиатори в професионална организация.

В доклада за състоянието на медиацията в България, подготвен в рамките на настоящия проект “Повишаване капацитета на организациите, които обучават медиатори, чрез изработване на Стандарти за обучение на медиатори” е извършен анализ на мнението на лицата ангажирани с процедурата по медиация и са дадени препоръки за усъвършенстване и подобряване на системата, както и на политиките за прилагането на медиацията, като алтернативен способ за разрешаване на спорове. Изследваните лица споделят, че липсата на единна професионална структура на медиаторите с регулаторно-контролни функции върху дейността им не способства за подобряване на услугата.

Тематични области, които бяха анализирани с цел установяване на фактическото състояние на медиацията в страната включваха въпроси и отговори относно:

- качеството на провежданите процедури по медиация;
- удовлетвореността на гражданите от процедурата;
- полезността и необходимостта от процедурата;
- качеството на процеса по обучение на медиаторите и
- контрола върху дейността на медиаторите и по-специално механизмите за осигуряване на контрол върху обучението, провеждането на изпити и поддържането на високи етични стандарти.

Въз основа на изложените мнения може да бъде направен извод, че е назряла необходимостта от контролен орган, представляващ персонифицирана професионална организация на медиаторите в България. Тя би следвало да упражнява контрол върху:

- цялостната дейност на медиаторите, по смисъла на Закона за медиацията и Наредба № 2 от 15.03.2007 г. за условията и реда за одобряване на организациите, които обучават медиатори; за изискванията за обучение на медиатори; за реда за вписване, отписване и заличаване на медиатори от Единния регистър на медиаторите /Наредба № 2/;

- да полага грижи за опазване и издигане престижа на професията;

- да популяризира медиацията в страната;

- да поддържа международни контакти със сходни организации в страната и чужбина.

Подобна организацията следва да обедини в единна структура всички практикуващи медиатори, вписани в Единния регистър на медиаторите и да може да изпълнява регулаторно-контролни функции върху статута и дейността им, върху качеството на обучението, което се предоставя от организациите обучаващи медиаторите, както и задължение да следи за качеството на услугата и популяризирането на медиацията.

Изследваните лица намират, че подобен контролен орган би издигнал качеството на услугата, би съдействал за професионалната подготовка на медиаторите и така ще се улесни достъпа на гражданите до процедурата по медиация, особено ако се въведе задължителна медиация по някои видове спорове, каквато необходимост също е назряла.

Професионалните гилдии в България, като нотариуси, частни съдебни изпълнители, строители, лекари, стоматолози, архитекти и др. са организирани в различни по вид структури, като са използвани различни законоустановени форми за учредяването им.

2. Възможни модели, които се споделят от изследваните лица са:

- Въздигането на специализирана професионална организация на медиаторите в Закона за медиацията. Има се предвид, че на този етап Законът за

медиацията урежда правния статут на медиаторите, но извън обхвата му остава контролът върху цялостната дейност на медиацията на национално ниво;

- Съществуващата Национална асоциация на медиаторите, която е регистрирана по Закона за юридическите лица с нестопанска цел, в обществена полза, да се трансформира, като ѝ се разшири приложното поле, с изискуемите функции при запазване ролята на Министерство на правосъдието, което е оторизирано да води регистърното производство и да поддържа Единния регистър на медиаторите;
- Регистрация на самостоятелна професионална организация по смисъла на Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

Всички изброени способи за структуриране и учредяване на професионална организация предпоставят и изменение на Наредба № 2.

Добре би било, ако изработените в рамките на настоящия проект Стандарти за обучение на медиаторите станат част от Наредба № 2, тъй като възприемането на единна рамка за обучение на медиаторите ще бъде определена гаранция, че утвърдените и общоприети изисквания в областта на обучението и въвеждането на механизми за наблюдение и оценка на процеса на обучение, съдейства за професионално подготвени медиатори.

Експертите в областта на медиацията, ангажирани с проекта намират, че най-подходящ модел, който да изпълнява регулаторно-контролни функции върху дейността на медиаторите в страната може да се осъществява чрез Националната асоциация на медиаторите, като се допусне чрез Закона за медиацията нейното трансформиране в такъв орган, ведно с разширяване на приложното ѝ поле с изискуемите функции, при запазване ролята на Министерство на правосъдието, по смисъла на Наредба № 2.

3. Основни функции на регулаторно-контролния орган на медиаторите.

Независимо от обстоятелството, че са възможни различни правни способи за структуриране на регулаторно-контролен орган на медиаторите има необходимост да се очертаят някои основни изисквания характерни за такъв вид професионална структура, а именно:

- регулаторно-контролния орган на медиаторите следва да има свой Устав за устройство на дейността, приет на Общо събрание, Етичен кодекс на медиатора, Контролни органи, Дисциплинарен съвет и Тарифа за минималните възнаграждения за медиация.

- вписването в Единния регистър на медиаторите към МП да бъде опосредствано от регулаторно-контролния орган на медиаторите;

- регулаторно-контролния орган на медиаторите следва да има имущество, което да се състои от: задължителна встъпителна вноска, месечен членски внос и други подходящи източници;

- висш орган на регулаторно-контролния орган на медиаторите е Общо събрание, което трябва да включва всички медиатори вписани в Единния регистър на медиаторите;

- контролни органи или контролни съвети по дейности, въздигнати в Устава на регулаторно-контролния орган на медиаторите;

- дисциплинарна комисия или дисциплинарен съвет.

Въз основа на гореизложените основни съдържателни характеристики на регулаторно-контролния орган на медиаторите намираме, че обединението на всички медиатори, вписани в Единния регистър на медиаторите, както и организирането на цялостен контрол върху дейността им може да има устойчив характер, ако подобна регулаторна структура бъде въздигната в Закона за медиацията. Предлаганите изменения в Закона за медиацията предвиждат изменения на материално-правните норми, позволяващи дейността ѝ, приемането на Устав на организацията от Общо учредително събрание, включващо медиатори от цялата страна, като изброените функции се поемат от вече съществуващата Национална асоциация на медиаторите.

Горепосочените предложения за законодателни промени следва да бъдат отразени и в Наредба № 2.